

WSZYSTKO O ZABYTKACH W POLSCE POD JEDNYM ADRESEM INTERNETOWYM

Posted on 4 sierpnia 2021

Narodowy Instytut Dziedzictwa uruchomił nową wersję portalu **zabytek.pl**. To jedyne miejsce w Internecie, które posiada pełny zbiór blisko 500 tys. obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru i krajowej ewidencji zabytków, w tym obecnie ponad 444 tys. zabytków archeologicznych, ponad 160 tys. zabytków nieruchomości, 114 miejsc z tytułem Pomnika Historii oraz 16 wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Zabytek.pl prezentuje informacje o zabytkach w Polsce wraz z ich opisami i multimedialnymi treściami: archiwalnymi i aktualnymi zdjęciami, modelami 3D obiektów, chmurami punktów, zdjęciami panoramicznymi 360 st., filmami dokumentalnymi, skanami starych planów budynków czy lokalizacją obiektów.

Portal **zabytek.pl** gromadzi ekspercką wiedzę o zabytkach podaną w nowoczesnej i przyjaznej formie dla nieprofesjonalnego użytkownika. Teraz zawodowi globtroterzy jak i amatorzy turystyki mogą planować podróże z uwzględnieniem szlaków architektury zabytkowej, parków, ogrodów, cmentarzy wojennych czy zabytków archeologicznych, zgłębiając jednocześnie historię i doceniając dziedzictwo kulturowe naszego kraju. Obecnie **zabytek.pl** udostępnia prawie 75 tys. zdjęć, przedstawiających obiekty zabytkowe wpisane do rejestru. Liczba ta stale rośnie, gdyż sukcesywnie dodawane są nowe treści. Oprócz zdjęć, not i opisów zabytków na portalu można przeglądać 36 kolekcji tematycznych oraz niemal 100 wycieczek prezentujących dziedzictwo kulturowe z 16 województw. Ponadto na stronie dostępne są 82 filmy zrealizowane z TVP Kultura, prezentujące zabytkowe perły, posiadające status Pomnika Historii.

*Poprzez **zabytek.pl** chcemy popularyzować i uświadamiać, jak ogromnym skarbem są zabytki na terenie Polski, chcemy wzbudzić ciekawość i chęć odwiedzenia tych miejsc, czerpania z ich zasobów, a tym samym pogłębiania wiedzy i świadomości na temat przeszłości, kultury, naszych korzeni. – tłumaczy Bartosz Skaldawski dyrektor Narodowego Instytutu Dziedzictwa. – Portal realizuje tym samym misję Narodowego Instytutu Dziedzictwa: gromadzenia i upowszechniania wiedzy o dziedzictwie kulturowym poprzez udostępnianie archiwalnych i najnowszych zasobów dla służb związanych z ochroną i opieką nad zabytkami: konserwatorów, architektów, urbanistów, archeologów czy jednostek samorządu terytorialnego – dodaje.*

Funkcjonalne narzędzia

Na portalu **zabytek.pl** użytkownicy mogą zakładać swoje konta, co umożliwi im współtworzenie treści portalu poprzez dodawanie własnych zdjęć i opisów, dodawanie obiektów do listy ulubionych, a także zapisanie się do newslettera. Ilość materiałów cyfrowych

udostępnianych na portalu stale rośnie.

Strona wyposażona została w zaawansowaną wyszukiwarkę, która pozwala na znalezienie obiektów i dokumentów wg:

- kategorii tematycznych (np. wyszukanie Pomników Historii, stanowisk archeologicznych, zabytków z Listy światowego dziedzictwa UNESCO itp.),
- funkcji (np. kościoły, kamienice, zamki, grodziska, kurhany itp.),
- rodzaju dokumentu (np. karta biała, karta KEZA, itp.)
- nazw własnych (np. wezwania kościoła lub nazwy własnej obiektu) lub według przynależności administracyjnej (np. zabytki z Zielonej Góry),
- przedziałów czasowych korzystając z osi czasu.

Praktycznym rozwiązaniem dla zalogowanych użytkowników jest również możliwość zgłoszenia problemu przy każdym obiekcie. System sam zaklasyfikuje rodzaj zagrożenia, a następnie przyporządkuje i wyśle zgłoszenie do właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Portal **zabytek.pl** zintegrowany jest z portalem mapowym administrowanym przez Instytut. Każda informacja o lokalizacji obiektu oraz jego podstawowych cechach, została umieszczona zgodnie ze szczegółowymi informacjami zawartymi w bazie danych przestrzennych NID. Widok mapy wykorzystuje również dane OpenStreetMap, które pozwalają na łatwą identyfikację wszystkich obiektów umieszczonych na portalu. Integracja z popularnym portalem mapowym Google Maps pozwala użytkownikowi wyznaczyć trasę do interesującego go zabytku przy wykorzystaniu urządzenia mobilnego.

Atrakcyjne pod kątem popularyzacji zabytków czy planowania szlaków turystycznych, są zakładki „kolekcje i „wycieczki”. Pierwsza, grupuje obiekty w odpowiednio przygotowanych kategoriach tematycznych np. „Architektura rezydencjonalna na terenie województwa śląskiego” czy „Zamki krzyżackie na Ziemi Chełmińskiej i Michałowskiej”. Druga umożliwia korzystanie z propozycji już gotowych wycieczek szlakiem zabytków, a zalogowanym użytkownikom, pozwala na stworzenie własnych tras. Wycieczki można konstruować w oparciu o dobór typów obiektów, które chcemy zwiedzić, rodzaj transportu (rowerowa, piesza, samochodowa), położenia geograficznego i czasu jej trwania. Tak przygotowaną wycieczkę można opublikować na portalu, zapisać w formie pliku PDF lub z wykorzystaniem urządzenia mobilnego z GPS nawigować się między kolejnymi punktami i eksportować wycieczki w formie ścieżek Google.

Pionierskie rozwiązania informatyczne

Część zabytków zaprezentowanych na podstronach portalu, posiada wizualizację 3D w postaci siatkowych modeli MESH lub zarejestrowanych w wyniku skanowania laserowego chmur punktów, a udostępnianych za pomocą autorskiej aplikacji Narodowego Instytutu Dziedzictwa pod nazwą Cumulus. Model MESH pokazuje uproszczoną bryłę budynku oraz fotorealistyczną teksturę powierzchni zewnętrznych, natomiast chmura punktów jest wynikiem rejestrowania przestrzeni z rozdzielczością do 5 mm, dając precyzyjny, złożony z miliardów punktów, wirtualny model obiektu. **Zabytek.pl** udostępnia obecnie 50 chmur punktów pochodzących

ze skaningu laserowego 3D, 30 modeli MESH oraz 170 rysunków inwentaryzacyjnych CAD.

Aplikacja Cumulus to pionierskie rozwiązanie informatyczne, umożliwiające przeglądanie chmur punktów w środowisku internetowym. Pod pojęciem "chmury punktów" kryją się dane przestrzenne obiektów pozyskane w wyniku inwentaryzacji metodą skaningu laserowego. Skaningu laserowego to obecnie najbardziej precyzyjna metoda dokumentacji, polegająca na rejestracji geometrii budynku miliardami punktów o określonych współrzędnych XYZ, osiągająca precyzję +/- 3 mm. Metoda ta rozwijana jest w Narodowym Instytucie Dziedzictwa już od 2004 roku. Prace nad Aplikacją Cumulus (a więc metodą wizualizacji „chmur punktów” w środowisku internetowym) prowadzone są przez Narodowy Instytut Dziedzictwa we współpracy z Politechniką Warszawską od 2014 roku.

Zbiory danych w formie chmur punktów można przeglądać i wykorzystywać do m.in. wykonywania przekrojów i rzutów przez budynek. Aplikacja Cumulus pozwala na wyświetlanie chmur w środowisku zwykłej przeglądarki internetowej, a więc jest dostępna dla przeciętnego użytkownika Internetu. Dzięki aplikacji agregującej wielkie kilkudziesięciogigabajtowe woluminy danych, można wykonać proste czynności pomiarowe oraz przekrojowe, a także wyeksportować te dane w postaci bitmap. Funkcja ta, zaimplementowana w portalu **zabytek.pl** służy udostępnieniu do wizualizacji przestrzennej, przeglądania oraz własnych analiz architektonicznych cyfrowych zasobów inwentaryzacyjnych Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

Portal **zabytek.pl** zbudowany jest w technologii responsywnej (RWD), co umożliwi przeglądanie jego zasobów na tablecie lub telefonie komórkowym. Na urządzeniach mobilnych można także wyszukiwać zabytki z najbliższej okolicy, udostępniając swoją lokalizację.

Digitalizacja unikatowych zbiorów

Od 2015 r. **zabytek.pl** jest finansowany i administrowany przez Narodowy Instytut Dziedzictwa. Od półtora roku portal rozbudowywany jest o możliwość publikacji dokumentacji ewidencji zabytków nieruchomych i archeologicznych oraz ewidencji grobów i cmentarzy wojennych – łącznie digitalizacji poddawanych jest ok. 700 tys. dokumentów, co stanowi ponad 3,5 mln stron.

Digitalizacja nowego zasobu współfinansowana jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach projektu "Digitalizacja i udostępnianie cyfrowych dóbr kultury – zabytków oraz grobów i cmentarzy wojennych" oraz środków przyznanych przez Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu.

Nowe zasoby Narodowego Instytutu Dziedzictwa mają ogromną wartość, ponieważ składają się na unikatową kolekcję obejmującą swym zakresem kompletną dokumentację ewidencyjną zabytków nieruchomych i archeologicznych (również tych nieistniejących stanowiąc niekiedy jedyny ślad po istniejących niegdyś obiektach) oraz wszystkich cmentarzy i grobów wojennych zidentyfikowanych do tej pory na terenie naszego kraju. Prace związane z digitalizacją tych zbiorów będą prowadzone do końca 2021 roku.

Więcej: www.zabytek.pl

<https://youtu.be/utF1GIENP80>